

KNJIŽNIČARSKÉ NOVICE

4(1994), št. 4

18. april 1994

*****

IZOBRAŽEVANJE

*****

RAČUNALNIŠKA UČILNICA V UNIVERZITETNI KNJIŽNICI MARIBOR

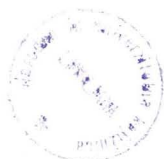
Pomembna naloga oddelka za delo z uporabniki v Univerzitetni knjižnici Maribor je tudi izobraževanje uporabnikov. Po preselitvi v novo stavbo leta 1988 smo v knjižnici veliko pozornost posvetili izobraževanju. Na predavanja o informacijskih virih vabimo vsako leto dijake srednjih šol, študente prvih in četrtnih letnikov fakultet in skupine strokovnjakov iz gospodarskih in negospodarskih organizacij.

Dijake srednjih šol seznanimo s klasičnimi informacijskimi viri, zbirkami gradiva v knjižnici, sistemi COBISS in ATLAS ter omenimo možnosti, ki jih ponujajo informacijski servisi ter baze CD-ROM. Po predavanjih opravijo dijaki še vaje iskanja v lokalnem katalogu v klasični in računalniški obliki in v gradivu informacijske zbirke. Izobraževanje poteka v skupinah do 30 dijakov.

Študente prvih letnikov fakultet seznanimo z najpomembnejšimi informacijskimi viri njihove stroke ter razložimo načine iskanja in vsebino baz v obliki online in CD-ROM. Študentom predavajo strokovni referenti, od

katerih je vsak odgovoren za eno izmed fakultet. Izobraževanje poteka v skupinah do 30 študentov.

Predavanja in vaje za študente četrtnih letnikov fakultet, ki so pred diplomo, pripravita skupaj bibliotekar-informator ali strokovni referent in profesor posameznega predmeta. Profesor izbere temo, bibliotekar razloži strukturo in vsebino baze ter strategijo iskanja, študentje pa izvedejo iskanje. Pri interdisciplinarnih temah sodelujeta dva bibliotekarja-informatorja. Na primer pri delu s študenti kemijske usmeritve Pedagoške fakultete sodeluje prvi bibliotekar pri poizvedbah v pedagoški bazi ERIC, drugi pa pri poizvedbi v bazi EICHEMMDISC. Izobraževanje poteka v skupinah do 10 študentov. Podobno sodelujeta profesor in bibliotekar-informator pri pripravi bibliopedagoške ure za študente biološke smeri Pedagoške fakultete, kjer jih seznanita s strategijo iskanja v bazah BIOSIS in SCI. Primer uspešnega sodelovanja je tudi bibliopedagoška ura, ki jo pripravita profesor Visoke kmetijske šole in bibliotekar-informator, kjer študente seznanita z bazami AGRIS, AGRICOLA in CAB. Večina študentov četrtega letnika kemijske smeri Tehniške fakultete se pred diplomo seznanita z uporabo baze CHEMICAL ABSTRACTS. Študenti na oddelkih, ki so po številu zelo veliki, kot na primer na Ekonomsko-poslovni fakulteti, po predavanju izpolnijo naročilo za poizvedbo v bazi ABI-INFORM. Na naročilu navedejo temo diplom-

ske naloge in ključne besede. Nekateri študenti se po predavanju z bibliotekarjem dogovorijo za datum poizvedbe, ki jo opravijo sami, za druge pa to storijo v informacijski službi in rezultate pošljejo v visokošolsko knjižnico.

Predavanja za skupine strokovnjakov iz negospodarskih in gospodarskih organizacij pripravimo s pomočjo knjižničarjev specialnih knjižnic. Velikokrat predavanja organiziramo v sodelovanju s predsedniki strokovnih društev in združenj. Tako se je v preteklih letih naših predavanj udeležilo društvo inženirjev in tehnikov, združenje inovatorjev, društvo zdravstvenih delavcev, društvo farmacevtov, društvo pedagoških delavcev in mnogo skupin iz gospodarskih in negospodarskih organizacij.

V preteklih petih letih so bibliotekarji-informatorji in strokovni referenti predavali vsako leto približno 100 skupinam uporabnikov. Izobraževanje je do letos potekalo v večnamenski dvorani Univerzitetne knjižnice Maribor, kjer pa smo imeli predavatelji dokaj omejene možnosti prikazovanja strategije iskanja v bazah podatkov in pri vajah v iskanju. Zaradi bogatega programa kulturnih prirediteljev, ki jih knjižnica organizira v sodelovanju z zunanjimi sodelavci in ustanovami, pa je dvorana sčasoma postala tudi prezasedena.

Da bi izboljšali kvaliteto izobraževanja uporabnikov, smo že pred dvema letoma načrtovali ureditev računalniške učilnice. Načrte nam je v sodelovanju z Računalniškim centrom Univerze v Mariboru uspelo uresničiti marca 1994. Učilnica ima 30 sedežev in je opremljena s šestimi terminali, video-topom, video-rekorderjem, dataskopom, grafoskopom in diaproyektorjem.

Meseca marca je Cirila Gabron-Vuk v učilnici pripravila štiridnevni seminar o računalniški obdelavi serijskih publikacij v sistemu COBISS. V aprilu pa bomo v oddelku za delo z uporabniki pričeli z rednim tedenskim uvajanjem v sistem COBISS-OPAC po urniku, s katerim bomo uporabnike seznanili v medi-

jih in internih obvestilih. Predavanj z vajami se bo lahko udeležil vsak uporabnik, ki ga bo tema zanimala. Vzporedno s tem bomo vsakemu uporabniku, ki se bo vpisal v knjižnico, svetovali udeležbo na uvodnem predavanju o uporabi knjižničnega gradiva in služb, iskanju v sistemu COBISS-OPAC in knjižničnem redu. Nadaljevali bomo z izobraževanjem skupin dijakov srednjih šol, študentov prvih in četrtih letnikov fakultet ter skupin strokovnjakov iz gospodarskih in negospodarskih organizacij. Po predavanju bodo uporabniki lahko teoretično znanje utrdili z vajami iskanja online. Predavanja bomo popestrili z video-filmi in diapozitivi, ki bodo prikazovali dejavnosti posameznih knjižničnih služb.

Pričakujemo, da bo število skupin uporabnikov, ki se bodo udeležile predavanj v sodobno opremljeni računalniški učilnici, v prihodnjih letih preseglo število 100.

Irena Sapač

*****

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

*****

DEJAVNOSTI ZA MLADE BRALCE V PIONIRSKI KNJIŽNICI MARIBORSKE KNJIŽNICE

Dejavnosti za mlade bralce smo v Pionirski knjižnici Mariborske knjižnice v zadnjem letu še dodatno nadgradili, zato bi želela sedaj, ko so izdelki poročil za leto 1993 že pred nami, izkoristiti priložnost in te dejavnosti predstaviti. V tej uvodni predstavitvi bodo dejavnosti

samo pregledno navedene in kratko opisane, v kateri od naslednjih številknjižničarskih novic pa bodo natančneje predstavljene nekatere na novo uvedene oblike dela z mladimi bralci.

K širjenju naših rednih dejavnosti nas je pripravila želja pritegniti v knjižnico vse starostne stopnje otrok in mladine - od 3 do 15 let, ki pa zaradi različnih psihološko-razvojnih lastnosti zahtevajo tudi popolnoma različne pristope oz. prijeme. Tako smo v Pionirski knjižnici razvili:

1. Dejavnosti za mlade bralce od 3 do 10 let
2. Dejavnosti za mlade bralce od 11 do 15 let.

1. Dejavnosti za mlade bralce od 3 do 10 let

- Ure pravljic

Redna oblika dejavnosti, z največ tradicije, so seveda ure pravljic. Tako imamo kar 4 ure pravljic na teden za otroke različnih starosti v dveh enotah Pionirske knjižnice in sicer:

a) za otroke od 4 do 6 let:

- v Pionirski knjižnici Rotovž vsak torek od 17. do 18. ure

- v Pionirski knjižnici Nova vas vsak četrtek od 16. do 17. ure;

b) za otroke od 7 do 10 let:

- v Pionirski knjižnici Rotovž vsak četrtek od 17. do 18. ure

- v Pionirski knjižnici Nova vas vsako sredo od 16. do 17. ure.

- Igoteka (izposojevalnica igrač)

Igoteka v Pionirski knjižnici Nova vas je novost v naši knjižnici in njen integralni del. V igrotki si lahko otroci od 3 let in do konca 1. razreda izposodijo igrače. Rok izposoje je 3 tedne. Vselej si lahko otrok izposodi eno igračo, hkrati pa si mora

izposoditi vsaj eno knjigo. Ob vpisu mora biti prisoten eden od staršev ali skrbnikov. Priporočamo, da bi bili starši prisotni tudi ob vsaki izposoji. Igrače so strokovno obdelane in klasificirane po starosti, za katero so namenjene, ter tako tudi razvrščene na policah in v predalih. Vselej pomaga igračo izbrati knjižničar. Vse igrače ob vrnitvi razkužimo in operemo, tako da so igrače tudi z medicinsko-higienskega stališča varne.

- Lego igralnica

Lego igralnica je prav tako redna oblika dejavnosti, ki omogoča otrokom starim nad 8 let igro z lego kockami (basic), saj si v igrotki ne morejo več izposoditi igrač. Lego igralnica je odprta vsak ponedeljek od 17. ure do 18.30 v Pionirski knjižnici Rotovž.

- Igralnica za majhne in velike

Ob mednarodnem letu družine smo se v Pionirski knjižnici odločili, da omogočimo predšolskim otrokom med tretjim in sedmim letom, ki ne obiskujejo vrtcev, sproščeno igro oz. srečanje s kvalitetnimi igračami in slikanicami. Hkrati pa vabimo v igralnico tudi starše, da ta čas prisostvujejo in sodelujejo v igri s svojimi otroki. Igralnica za majhne in velike je odprta vsak četrtek od 9. ure do 10.30 v Pionirski knjižnici Rotovž.

2. Dejavnosti za mlade bralce od 11 do 15 let

- Klub bralcev

Jedro te dejavnosti so socialne (interaktivne) igre, ki so nova redna oblika dejavnosti za mlade bralce - stare od 11 do 15 let. Te igre ponujajo možnost pozitivnega doživljanja

sebe in drugih. Ne temeljijo na merjenju moči ter polarizaciji vlog dober - slab, zmagovalec - poraženec, temveč vodijo v druženje in sprostitve. Osnovni namen teh iger je predvsem spodbujanje kreativnosti mladih in samo njim lastnega (nestereotipnega) odzivanja na različne situacije. Razpon uporabe področij za te igre je zelo širok: likovno, glasbeno, gibalno in literarno, zato želimo "izrabiti" socialne igre za spodbujanje kreativnosti mladih, ki se sicer slabše in manj vključujejo v druge dejavnosti. Klub bralcev, kakor so se poimenovali mladi obiskovalci socialnih iger, imamo tudi v dveh enotah Pionirske knjižnice:

- v Pionirski knjižnici Rotovž v sredo od 17.30 do 19.30

- v Pionirski knjižnici Nova vas v četrtek od 17.30 do 19.30.

Socialne (interaktivne) igre pa niso same sebi namen, saj so v osnovi samo ena od možnosti, kako pripeljati v knjižnico mlade, ki zahtevajo nekonvencionalen pristop in jim hkrati približati knjigo. Tako smo se v okviru tega odločili, da v tem šolskem letu speljemo t.i. projekt o Zlatorogu. Znana pripovedka o Zlatorogu nam je izhodišče za delo, ki bo kasneje še opisano.

Ob koncu naj poudarim, da potekajo v Pionirski knjižnici poleg navedenih rednih dejavnosti čez vse leto še priložnostne dejavnosti za mlade bralce, npr.:

- razstave (tematske z vodstvi ali brez njih, priložnostne razstave)

- razne vrste prireditev (npr. srečanja z literarnimi, likovnimi in drugimi ustvarjalci, delavnice...)

- obiski knjižnice (vodstva po knjižnicah s pravljico ali brez nje)

- program veselih počitnic v počitniškem času, ki obsega raznolike dejavnosti, npr. delavnice, srečanja z ustvarjalci, reševanje kvizov, knjižnih ugank...

- igralni kotički, kjer se mladi obiskovalci knjižnice ob izposoji lahko še poigravo.

Vse naštete dejavnosti so za obiskovalce brezplačne.

Primerjava z letnimi poročili o dejavnostih za mlade bralce od leta 1990 dalje kaže na to, da se obisk dejavnosti v Pionirski knjižnici iz leta v leto povečuje.

Blanka Bošnjak

Vodja službe za mlade bralce

SREČANJE KNJIŽNIČARJEV IN UČITELJEV Z UREDNIKI MLADINSKIH REVIJ

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja je v četrtek 17. marca pripravila srečanje knjižničarjev in učiteljev z uredniki mladinskih revij.

Srečanje je tudi uvod v razstavo mladinske periodike, ki je na ogled v avli Osrednje knjižnice, na Trgu revolucije 1 v Kopru, do 16. aprila. Tako za razstavo kot za vabljenega uredništva smo se držali naslednjih kriterijev:

1. slovenski in italijanski jezik, ker naša knjižnica skrbi za italijansko narodnost v Sloveniji in z domoznansko dejavnostjo pokriva tudi zamejske Slovence na tržaškem,
2. revije, ki jih tu beremo, izhajajo v Sloveniji, Italiji in na Hrvaškem,
3. upoštevali smo le revije, ki še vedno izhajajo (to ni zgodovinski pregled) in
4. popolnoma smo izključili stripe, ki bi po obsežnosti zahtevali čisto posebno razstavo in srečanje.

Razstavljene in k sodelovanju povabljene so bile vse revije iz Slovenije, Arcobaleno, kot edina mladinska revija v italijanščini, ki izhaja na Hrvaškem, ter Galeb in Pastirček, reviji v slovenščini, ki izhajata v Italiji. Livio Sossi, direktor Centra za študij mladinske literature "A. Alberti" iz Trsta pa je naredil znotraj navedenih kriterijev še izbor najznačilnejših naslovov posameznih tipov ali žanrov italijanske mladinske periodike, saj zaradi množice tovrstnega gradiva v Italiji vsega ne bi mogli prikazati.

S srečanjem smo hoteli mladinske knjižničarje in učitelje bolje seznaniti z mladinskimi listi, da bi tako lažje vodili nabavno politiko v šoli in bolje svetovali mladini pri izbiri čtiva. Ikriti smo z medsebojnim srečanjem urednikov želeli spodbuditi njihovo medsebojno sodelovanje in jim ukresati vsaj drobno kreativno iskrico za nadaljnje delo in razvoj njihovih listov. S prvim namenom nismo čisto uspeli, saj se srečanja niso udeležili uredniki novih revij, ki so začele izhajati po letu 1990. Prišli so uredniki Nataša Bucik - Ciciban, Vladka Durjava - Pil, Boris Bogataj - Gea, Jože Horvat - Kecec in Božo Kos - Petka (novi ugankarski list, ki je začel izhajati jeseni 1993). Iz tujine so prišli uredniki: Majda Železnik - Galeb, Trst, Elisa Zaina - Arcobaleno, Reka, Pier Paolo Antonello - Mesagero ragazzi, Padova in Alessandro D'Osualdo - Jeans Club, Videm. Pogrešali smo tudi učitelje jezikov z osnovnih in srednjih šol. Drugi namen je bil dosežen, saj so uredniki sprejeli pobudo za podobno srečanje v naslednjem letu.

Knjižničarji smo urednikom in javnosti predstavili skupino mednarodnih standardov za oblikovanje revij ter analizo branosti revij med mladimi v koprskih šolah. Uredniki so predstavili svoje delo in liste. Nato je kritik Livio Sossi predstavil razmere na italijanskem trgu mladinske periodike.

Skupina standardov o dokumentaciji pomeni standardiziranje nosilcev - to je virov in-

formacij (časopisi, revije, magazini) z namenom, da bi knjižničarjem in informacijskim strokovnjakom olajšali delo pri posredovanju informacij o njih in iz njih. Velikokrat se namreč zgodi, da je naslov nejasen, da so podatki o založbi in izdajatelju tako skriti med reklamnimi sporočili, da jih težko najdemo ali celo spregledamo. To pomeni zelo veliko oviro pri navajanju podatkov o publikaciji in iskanju gradiva v knjižnici na zahtevo bralcev. Upoštevanje standardov urednikov in oblikovalcev revij ne ovira, knjižničarjem, informatorjem in bralcem pa omogoča neovirano komuniciranje s popolnimi in pravilnimi informacijami.

Analiza branosti revij ni povsem relevantna, saj zajema le 167 od približno 4800 osnovnošolcev in 91 od približno 2500 srednješolcev v koprski občini. Je pa prav gotovo koristen kašipot za nadaljnje raziskave in daje skromni vpogled v zadevo.

Šolski knjižničarji so ocenili, da so v osnovnih šolah najboljše brane revije Pil, Obramba in Ciciban. Učenci poznajo: PIL, Ciciban, Gea, Kecec, Cioè, Bravo, Kid in druge, najljubše pa so jim: Pil, Cioè in Ciciban. Top lista, ki so jo šolski knjižničarji izdelali za srednješolce je naslednja: Delo, Primorske novice, Moj mikro. Največ srednješolcev pozna naslednje revije: Pil, Ciciban, Gea, Antena. Med najljubše uvrščajo: Pil, Gea, Antena. Naročanje revij očitno ni v navadi, redno pa kaj kupujejo tudi le redki. Cioè in Bravo sta na prvih dveh mestih pri vprašanju kaj bi si želeli redno kupovati in med redno kupovanimi revijami. Nismo se spuščali v raziskavo zakaj tako, je pa zanimivo, da so podobne revije v slovenščini prenehale izhajati. Nesporno je vizualna atraktivnost revije izredno pomembna.

Anketa daje slutiti, da Pil nima ustreznega nadaljevanja za mladino v obdobju srednje šole. Vprašani namreč med mladinske revije štejejo tiste, ki so jih že prerasli, z zelo nizko frekvenco pa naštevajo pisano paleto strokov-

nih in poljudnih in informativnih revij, ki niso posebej namenjene njim, temveč prej prvenstveno odraslim.

Klasična četvorica slovenskih mladinskih revij: Ciciban, Pil (Pisani list, prej Pionirski list), Gea (prej Pionir) in Kekec (prej Kurirček) ne potrebuje posebnega predstavljanja. Ciciban in Pil sta privlačni in priljubljeni reviji, ki zadovoljujeta izredno širok spekter potreb otrok in mladine. Gea je naravoslovno in raziskovalno usmerjena, zato pa ni namenjena le mladini, temveč vsem, ki jih ta stroka zanima. Teme obravnava kompleksno, jasno in v preprostem jeziku. Je aktualna in uporabna kot dodatno učno gradivo. Kekec je literarna revija in s tem strokovna na drugem področju ustvarjalnosti. Uporabna je pri pouku jezika in književnosti. Poudariti je treba, da spodbuja ustvarjalnost tako med mladino, kot med slovenskimi umetniki. Petka (Koskos, 61115 Ljubljana, p.p.20) je list za mlade ugankarje, ki z značilnim humorjem in veseljem do raziskovanja in življenja na svoj način prispeva k utrjevanju šolske učne snovi in kodranju mladih možganov.

Naj posebej predstavimo le dve manj znani reviji: Galeb in Arcobaleno.

Galeb izdaja Založništvo tržaškega tiska v Trstu od leta 1954. To je literarna revija, ki jo odlikuje predvsem to, da predstavlja pisce in ilustratorje iz vrst zamejskih Slovencev. Objavljajo pa tudi dela sodobnih avtorjev iz matične domovine, ponatiskujejo pa tudi dela drugih slovenskih avtorjev, ki so še vedno aktualni. To je nedvomno odlična vzporednica Kekca in ji v slovenskih šolah posvečamo premalo pozornosti. S tem pa izgubljamostik delom slovenske kulture.

Arcobaleno je edina mladinska revija italijanske narodnosti na Hrvaškem. Pod naslovom Il Pioniere je izhajala od leta 1948 do leta 1990, ko se je preimenovala in spremenila obliko. Spreminja tudi vsebino, saj se želi približati čim širšemu občinstvu. Med-

tem ko je v preteklosti predvsem nadomeščala učbenike v šolah z italijanskim učnim jezikom, zdaj obravnava mnoge aktualne teme in predstavlja sodobne ustvarjalce. Uvrstili bi jo lahko med informativno izobraževalne revije. V šolah bi jo lahko s pridom uporabili pri pouku italijanščine, priporočamo pa jo tudi vsem, ki se italijanščine učijo ali bi se je želeli bolje naučiti.

Italijanski trg mladinske periodike je izredno dinamičen. V rimskih knjižnicah so med 1. junijem 1987 in 1. junijem 1988 ugotovili 60 naslovov revij v prosti prodaji, namenjenih mladim. Danes, je od teh naslovov v prodaji le še 40%, drugi so prenehali izhajati. Razen neprestanega "rojevanja" in "umiranja" revij je za trg italijanskih mladinskih revij značilna tudi zelo lokalna distribucija. Tudi omejenost trga je v korelaciji s kratkoživostjo revij. Čeprav gre za mladinsko periodiko, to ni vedno gradivo, ki ga mladi tudi berejo. Stripi in športni časopisi, ki naj bi bili za odrasle, velikokrat berejo mladi. Zato se mnoga uredništva trudijo razširiti starostni okvir ciljne publike. Drugi pa se želijo približati mlademu bralcu tako, da se lotevajo aktualnih tem v jeziku in slogu, ki je mladim blizu.

Ta cilj zasleduje Messaggero Ragazzi iz Padove, ki izhaja že 74 let. Začel je kot verski mladinski list, zdaj pa se z vključevanjem v aktualne dogodke od prvotnega cilja verske vzgoje odmika. Le eno rubriko namenja branju biblije, druge so aktualne teme in stripi, kjer opozarjajo na etičnost, temeljne vrednote življenja.

Leggo leggo iz Milana je revija, namenjena otrokom z bralnimi težavami. Je italijanska izdaja francoske J'aime lire.

Med najboljše revije sodi Peter Pan, ki je od l. 1989 do februarja 1994 nosil naslov Il giornale dei bambini. Sprva je vseboval le prispevke mladih bralcev in avtorjev. Leta 1992 se je temeljito spremenil in začel objavljati dela najboljših sodobnih avtorjev mladinskih

del in ilustratorjev v Italiji.

Biblio the Kid je edina revija v Italiji, ki jo izdaja knjižnica ob podpori občine. V njej mladi pišejo o knjigah, predstavljajo avtorje in drugo. Distribuirana je brezplačno.

Jeans Club iz Vidma je tako po obliki, kot po vsebini in financiranju poseben primer, vreden posnemanja. Gre pravzaprav za plakat s poučno vsebino, obravnava pa različne teme: drevo hrast, reko Sočo, krog, Harlekina in maske, vse z domoznanskega vidika, torej utemeljeno na krajevni kulturni zgodovini Furlanije Julijske krajine. Izdaja ga Konzorcij bank pokrajine Furlanije Julijske krajine in ga brezplačno razdeljuje 20.000 družinam v deželi.

Alenka Šauperl-Zorko
Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper

IBBY-ASAHI READING PROMOTION AWARD 1995

Prijave za posebno nagrado mednarodne zveze za mladinsko književnost za leto 1995.

Od leta 1988 podeljuje IBBY nagrado skupinam ali ustanovam, ki na izjemen način in z izvirnimi oblikami spodbujajo k branju. Pokrovitelj nagrade, v začetku imenovane Rising sun prize, od leta 1990 pa IBBY-Asahi reading promotion award, je japonska časopisna družba Asahi Shimbun. Nagrada se podeli vsako leto, v obliki diplome in denarja v znesku enega milijona japonskih jenov.

Predloge za nagrade 1995, kjer bodo upoštevali predvsem posebne projekte, ki jim bo denarna nagrada pripomogla k realizaciji, pošljejo nacionalne sekcije do 30. junija 1994.

Skupine in ustanove, ki žele konkurirati za nagrado, naj prosim pošljejo svoje predloge z utemeljitvami na sedež slovenske sekcije IBBY v knjižnico Otona Župančiča, enoto Pionirska knjižnica, Komenskega 9 do 20. maja 1994.

Višina denarnega prispevka ob predlogu za nagrado še ni znana.

Vsa pojasnila lahko dobite na sedežu slovenske sekcije IBBY, tel.: 061/317-269.

Tanja Pogačar

KOORDINACIJA ZA DOMOZNANSTVO

Drugi sestanek Koordinacije za domoznanstvo je bil 9.3.1994 v Osrednji knjižnici Celje. Sestanek je vodila ga. Lidija Wagner iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

Pri pregledu zapisnika pretekle seje Koordinacije za domoznanstvo so nekatere knjižnice izrazile določene pomisleke oziroma predloge za razdelitev naslovov periodike. Sprejet je bil sklep, da knjižnice na svojem področju spremljajo novo izhajajoče publikacije in jih tudi vsebinsko obdelujejo.

Vsebinska obdelava domoznanskega gradiva

Po krajši problemski predstavitvi vsebinske obdelave domoznanskih gradiv (osnova za to je Priročnik za vsebinsko obdelavo, ki so ga pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici), smo kljub evidentnim specifikam posameznih knjižnic, sprejeli nekaj sklepov, s katerimi bomo poskušali našo vsebinsko obdelavo poenotiti in poenostaviti, da bo uporabnikom čim bolj dostopna.

- Zaradi razlik v načinu geslenja med knjižnicami smo sklenili, da bosta še naprej v uporabi obe varianti geslenja (polja 600-609 in 610), držali pa se bomo pravil, ki so jih postavili v NUK.
- Prednost pri poenotenju bomo dali oblikovanju skupnih predmetnih oznak (gesel), ne glede na to, katera polja se uporabljajo. Tako bomo izoblikovali sku-

pni osnovni geslovník, ki bi lahko postal kasneje normativna datoteka za domoznansko gradivo. Za to delo smo določili redakcijsko skupino, ki jo sestavljajo Branko Goropevšek, Bernard Rajh in Lidija Wagner. Omenjena redakcijska skupina mora na osnovi geslovníka NUK, UKM in OK Celje do jeseni pripraviti geslovník do te mere, da bomo lahko z njim poskusno gésllili.

Zaradi posebnosti domoznanskega gradiva smo sklenili, da v podpolje 992b vnašamo dodatno kodo "DOM", ki bo simbolizirala samo domoznansko gradivo. S tem bomo omogočili vsem uporabnikom domoznanskih informacij enostavno in hitro iskanje po vzajemnem in lokalnem katalogu.

Branko Goropevšek

*****

ZBDS

*****

PROGRAM DELA SEKCIJE ZA SIK PRI ZBDS ZA LETO 1994

Obstoječi standardi oziroma materialna podlaga za njihovo uveljavitev niso na nobenem sektorju delovanja SIK niti približno doseženi, nasprotno, vse bolj se od njih oddaljujemo. Neustrezen prostor, kader, finančne osnove so troedina stalnica, ki zavira razvoj ali ga celo onemogoča, zato je osnovna skrb sekcije zavzemanje za poenoteno nastopanje vseh knjižničarskih subjektov za izboljšanje takšnega položaja in umestitev splošnoizobraževalnega knjižničarstva na mesto, ki mu gre. Vnaprej je treba izključiti

kakršnakoli razmišljanja o minimalnih, optimalnih ali maksimalnih standardih, kajti ne glede na to, da so v nekaterih pogledih zastareli in pomanjkljivosti, so veljavni standardi samo eni.

Osnovno orientacijo delovanja sekcije predstavlja "Načrtovanje razvoja knjižničarstva v Sloveniji - nekaj tez" dr. Mirka Popoviča iz posvetovanja ZBDS 1992 v Ljubljani. Okvir dela določajo predvsem zaradi eksogenih razlogov nerealizirani programi oziroma naloge sekcije, pa tudi smiselno koordinirane naloge, ki si jih je zadala Zveza SIK. Konkretna osnova za delo sekcije v letošnjem letu temelji na sklepih okrogle mize jesenskega posvetovanja ZBDS v Mariboru, objavljenih v reviji Knjižnica 37(4)1993. Na naslednji seji bomo sklepe operacionalizirali, na prvi seji pa smo jih dopolnili z naslednjimi pripombami in popravki.

Spremljanje zakonodaje, ki zadeva knjižničarstvo, je tako in tako permanentna naloga sekcije. Bližnje sprejetje Zakona o kulturnih dejavnostih je razlog več za pospešeno pripravo Zakona o knjižničarstvu ter ustreznih podzakonskih aktov, v nastajanje katerih se želimo optimalno vključevati. Ena temeljnih nalog je izdelava normativov in standardov za SIK. Funkcijo sekcije pri tej nalogi in način vključevanja vanjo bomo definirali na naslednji seji.

Osnovna preokupacija SIK v letošnjem in prihodnjem letu je vsebinska in bibliografska obdelava gradiva. Pri oblikovanju lastnih baz je treba računati s povečanim obsegom dela in višjimi stroški, ki ob kroničnem kadrovskem deficitu še dodatno bremenijo knjižnice. Razreševanje te problematike sodi v prizadevanje za ustreznejše vrednotenje dejavnosti.

Pri izobraževanju knjižničarskih delavcev v SIK za opravljanje informacijske dejavnosti, ki ga bo organizirala Enota za razvoj knjižničarstva v NUK, bo sekcija poskrbela za programska izhodišča. Mimo tega morajo knjižnice nasploh posvečati večjo pozor-

nost permanentnemu izobraževanju svojih delavcev. Področna društva naj organizirajo predavanja predvsem o informacijski dejavnosti. Sekcija bo skladno s potrebami skrbela za konkretne predloge za vse oblike izobraževanja in se vključno z enopredmetnim študijem knjižničarstva na drugi stopnji zavzemala za njihovo realizacijo.

Vzorčno knjižnico kot informacijsko središče bo glede na oceno svojih možnosti in na osnovi lastne pripravljenosti imenovala Enota za razvoj knjižničarstva v NUK. Le na podlagi celovitega programa, ki bo tudi finančno ovrednoten, je moč pričakovati dodatno financiranje Ministrstva za kulturo. Mariborska knjižnica je doslej edina pokazala interes in pripravljenost, da kljub utemeljenim pomislekom postane vzorčna knjižnica, zato se bo sekcija zavzemala, da ta status, ne le formalno, tudi dobi.

Predsednik
sekcije za SIK pri ZBDS:
Anatol Štern

PROGRAM DELA SEKCIJE ZA VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE PRI ZBDS

Na seji dne 17.1.1994 so se člani sekcija za visokošolske knjižnice dogovorili za naslednji program dela za mandatno obdobje 1993-1995.

1. Sekcija si mora še naprej prizadevati, da bo zakon o knjižničarstvu temeljil na načelih knjižničarske stroke. Predlagali so, da bi v delovni skupini za pripravo zakona o knjižničarstvu sodelovali tudi predstavniki vseh sekcij pri ZBDS, kajti le tako bo lahko zakon zajel problematiko celotnega knjižničarstva.

2. Potrebno bi bilo izdelati model organiziranosti visokošolskih knjižnic, predvsem pa je treba natančneje opredeliti odnos visokošolske knjižnice in univerzitetne knjižnice. Potrebna bi bila tudi razprava o možnosti še večje integracije visokošolskih knjižnic.

3. Potrebno je pregledati in dopolniti strokovne kriterije in merila za visokošolske knjižnice. Naslednja seja sekcije bo v drugi polovici februarja in bo v celoti namenjena razpravi o merilih.

4. Pri odgovornem ministristvu je potrebno vztrajati, da se realizira postopek imenovanja osrednjih knjižnic za določena strokovna področja.

5. Da bi izboljšali status visokošolskih knjižnic na obeh Univerzah, je potrebno:

a) Ponovno zaprositi za razgovor rektorja obeh Univerz, ter ju seznaniti s problematiko visokošolskih knjižnic. Člani sekcije so tudi predlagali skupno sejo sekcije in članov komisije za informatiko, dokumentacijo in knjižničarstvo pri Univerzi v Ljubljani, kjer so problemi na področju visokošolskih knjižnic najbolj pereči.

b) Pristojnim organom na univerzah je potrebno predlagati, naj se uvede tudi za bibliotekarje na fakultetah izredni plačani študijski dopust. S tem bi bibliotekarjem omogočili permanentno študijsko izpopolnjevanje.

6. Ministrstvo za šolstvo in šport je potrebno z dopisom opozoriti na neusklajenost nazivov in koeficientov v predlogu zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti.

7. Člani sekcije so razpravljali še o predlogu členov za statute Univerz in posameznih fakultet. Dopolnjen predlog bo

Enota za razvoj knjižničarstva pri NUK poslala Univerzam in vsem visokošolskim knjižničarjem.

8. Za jesensko posvetovanje ZBDS bo sekcija evidentirala in predlagala kandidate s področja visokošolskih knjižnic za Čopove diplome.

Predsednica sekcije za visokošolske knjižnice pri ZBDS:
Ana Martelanc

PROGRAM DELA KOMISIJE ZA VSEBINSKO OBDELAVO ZA OBDOBJE 1994/95

1. Glavni problem vsebinske obdelave je še vedno nenačrtno in neusklajeno oblikovanje in vnašanje deskriptorjev.

V začetni fazi svojega dela bo komisija morala zbrati vse, kar se na tem področju dela ali se je že naredilo in rešiti osnovno vprašanje, ali misel na tezaver res presega naše možnosti in moramo zato ostati pri še uresničljivi nalogi - pripravi kontroliranega slovarja deskriptorjev. Glede na to, da je IZUM že pripravil prevod UNIMARC/A in da so v NUKu določili strokovnjaka, katerega naloga je pripraviti osnove za ureditev normativnih datotek, se zdi, da bi bilo mogoče z usklajenim delom te komisije, NUKa in IZUMa, priti do kontroliranega slovarja.

Marsikatera od specialnih knjižnic je problem svoje vsebinske obdelave rešila s tezavrom za posamezna področja, večje težave so v knjižnicah z raznovrstnim gradivom (NUK, UKM, SAZU, SIKi).

Ker večina knjižnic dela v istem sistemu, bo treba najprej pripraviti osnovno

ogrodje, v katerega se bodo lahko vključile tudi te knjižnice.

Poseben sklop predstavlja priprava slovarja deskriptorjev za SIKe 3.-5. skupine, ki niso aktivno vključene v COBISS, slovar zanje pa mora biti zaradi iskanja v OPACu, kompatibilen z osnovnim.

2. Izdelava UDK šifranta za monografske publikacije po podobnih načelih kot je bil izdelan za serijske publikacije.
3. Komisija mora ugotoviti, ali je mogoče organizirati vsebinsko obdelavo tako, da bi osrednje knjižnice za posamezna področja usmerjale in nadzorovale določanje in vnašanje deskriptorjev na svojem področju (zaenkrat tak način dokaj dobro deluje med 14 SIKi, vključenimi v COBISS).

Predsednica Komisije za vsebinsko obdelavo pri ZBDS:
Breda Karun

PROGRAM DELA KOMISIJE ZA BIBLIOGRAFIJO V LETU 1994

1. Komisija bo spremljala in vpeljevala novosti v zvezi z bibliografsko obdelavo.
2. Sodelovala bo z ostalimi komisijami ZBDS, predvsem s komisijo za AIK, komisijo za vsebinsko obdelavo, idr.
3. Komisija za bibliografijo bo koordinirala z delovno skupino za domoznanstvo predvsem pri:
  - izboru gradiva za domoznanstvo - kooperativni obdelavi (predvsem člankov iz

slovenskih periodičnih publikacij) v sistemu COBISS

- poskusu oblikovati skupni geslovník za domoznansko gradivo.

4. Spremljala bo nove slovenske bibliografije.

5. Drugo.

Predsednica komisije
za bibliografijo pri ZBDS:
Lidija Wagner

POROČILO O DELU DRUŠTVA KNJIŽNIČARJEV DOLENJSKE V LETU 1993

Društvo knjižničarjev Dolenjske, ki deluje letos že 19. leto in ima 82 članov, je imelo 17. marca letos redni občni zbor. Sestanek je potekal v prostorih Knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu, kjer ima društvo tudi sicer svoj sedež in kjer poteka večji del dejavnosti društva.

V prvem delu našega srečanja smo poslušali poročila o delu društva in delu knjižnic v preteklem letu. Poročilom je sledila razprava. Ugotovili smo, da si vse knjižnice enako prizadevajo za boljše pogoje dela, kajti pomanjkanje prostora in strokovnih kadrov ostajata nerešeni problem.

Dotok novih knjig je bil v vseh knjižnicah občutno manjši, kar kaže na velike težave v zvezi z nakupom. Lahko rečemo, da povpraševanje presega ponudbo, oziroma, analize dela v knjižnicah kažejo, da je porast obiska večji od izposoje (premajhno število izvodov knjig in naslovov!). Knjižničarji opažamo, da se ljudje vračajo v knjižnice, zlasti starejši in tisti, ki so bili nekoč že vpisani v knjižnico.

Trenutno največji problem je porazna situacija v manjših knjižnicah na področju

računalništva. Gre za vprašanje, kako se bodo knjižnice od 3. do 5. skupine vključile v slovenski knjižnični informacijski sistem. Z vključitvijo bo namreč zaživelo povezovanje in sodelovanje splošnoizobraževalnih knjižnic od 3. do 5. skupine s knjižnicami 1. do 2. skupine. Knjižnice naj bi bile, ne glede na velikost, enakovredno zastopane pri vključitvi v knjižnični informacijski sistem, kajti prav manjše knjižnice najbolj občutijo problem preobrazbe knjižnic v kulturna informacijska središča.

Ko poskušamo oceniti naše delo, ugotovimo, da vsega ni bilo mogoče realizirati in tako ostajajo nerešene zadeve obveza za naprej. Tako smo prišli do nalog, ki nas čakajo v tekočem letu. Program dela je na kratko naslednji:

- urejanje bonitet za člane DKD s člansko izkaznico
- organizacija strokovne ekskurzije
- strokovna predavanja (in apel za samoizobraževanje)
- študij bibliotekarstva že zaposlenih delavcev
- spremljanje novosti v stroki
- udeležba in sodelovanje na strokovnih srečanjih, itd.

Ob koncu prvega dela srečanja dolenjskih knjižničarjev smo vsi prisotni prisrčno čestitali naši kolegici Nataši Petrov - bibliotekarki in vodji Dolenjske bibliografije v Knjižnici Mirana Jarca - za prejeto priznanje v stroki - Čopovo diplomu.

Občni zbor društva smo zaključili s predavanjem Silve Novljan, svetovalke za splošnoizobraževalne knjižnice v Enoti za razvoj knjižničarstva v NUK. Predavanje je imelo naslov: Pogledi na ameriške knjižnice. Spoznali smo delo šolskih knjižnic v Niskayuni, država New York in splošnoizobraževalnih knjižnic v okrožju Albanya, država New York.

Silva Gomišček-Šibila
predsednica DKD

*****

PREDSTAVLJAMO VAM

*****

STIŠKI ROKOPISI IZ 12. STOLETJA

Cistercijanski samostan v Stični, ustanovljen 1136, je že stoletja pomembno in živo versko, kulturnoumetnostno in civilizacijsko središče na Slovenskem. Z vidika kulturnoumetnostne dediščine je še posebej dragocen korpus romanskih kodeksov in fragmentov, ki so nastali v stiškem skriptoriju okoli leta 1180. Izdelali so jih kopisti in iluminatorji iz evropskih delavnic, od Admonta do Salzburga, od Kölna do Lièga. V 18. stoletju je bil stiški samostan začasno ukinjen, njegova biblioteka razseljena in z njo tudi ta skupina kodeksov. Ohranili sta se obe njegovi glavni skupini, obsežnejša v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, manjša pa v Österreichische National Bibliothek na Dunaju. Osrednji smoter naše razstave je tako predvsem v tem, da da bi ta vsebinsko in umetnostno dragoceni fond še enkrat združili in ga v njegovi celovitosti predstavili kulturni javnosti Slovenije in Evrope.

Po sedanjih ugotovitvah stroke (dr. Nataša Golob) celoto romanskih kodeksov iz stične sestavlja 21 del iz Rokopisne zbirke NUK, 10 del iz zbirke ÖNB na Dunaju, 1 delo iz Herzog-August-Bibliothek v Wolfenbüttlu in 5 fragmentov iz Arhiva Republike Slovenije. Strokovno, organizacijsko in tehnično zelo zahtevna razstava je terjala dolgotrajne priprave in veliko stroškov, zato pa prinaša s svojo vsebinsko in estetsko vrednostjo tehten poudarek slovenski duhovni kulturi in znanosti.

Ob razstavi je izšel vsebinsko in formalno temeljit dvojezični katalog s študijskim delom (dr. Otto Mazal, dr. Nataša Golob)

in številnimi fotografskimi prilogami (oblikoval ga je akad. slikar Lucijan Bratuš). Tokrat prvič predstavitev spremljajo tudi druga spretna gradiva, oblikovana po motivih iz romanskih stiških rokopisov: komplet barvnih razglednic (16), svilene kravate, šali in rute.

Stiški rokopisi iz 12. stoletja so kot otvortvena razstava umeščeni v novem delu Narodne galerije v Ljubljani. Zelo lepo postavitev in opremo je oblikoval Miljenko Licul. Razstava bo na ogled od 14. aprila do 29. maja 1994, dnevno od 10. do 18. ure. Zagotovljeno je tudi strokovno vodstvo galerijskih kustosov, ob nedeljah pa tudi eno posebno vodenje avtorice, dr. Nataše Golobove.

Mihael Glavan

DANSKE SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

V avli Filozofske fakultete v Ljubljani je Oddelek za bibliotekarstvo skupaj z Narodno in univerzitetno knjižnico postavil razstavo, ki s sliko in besedo predstavlja danske splošnoizobraževalne knjižnice. Razstava, ki jo k nam pošilja Elisabeth Lyloff, inšpektorica in svetovalka za knjižnice danske državne svetovalne službe za knjižnice, dopolnjuje podobo danskih kulturnih dnevo v Cankarjevem domu, ki potekajo od 18. do 23. aprila. Razstava bo na ogled do 7. maja.

Danski zakon o knjižničarstvu določa, da mora imeti najmanj vsaka upravna enota knjižnico. Tako imajo 275 občinskih knjižnic, katerih delovanje financira občina, in sicer najmanj v obsegu zagotavljanja osnovnih strokovnih delovnih pogojev, ki jih določa stroka. Te knjižnice se povezujejo s pripadajočimi regionalnimi knjižnicami. Teh je 14. Njihovo delovanje financira država, zato da omogoča

skladen in enakomeren razvoj knjižnic po vsej državi, del nalog, projektov pa se uresniči v določeni regiji s sofinanciranjem pripadajočih občin.

Naloga regijskih (centralnih) knjižnic, strokovno in tehnološko dobro razvitih, segajo na področje svetovanja in pospeševanja razvoja občinskih knjižnic, organizacije pretoka knjižničnega gradiva in informacij (imajo tudi skupna skladišča) in oblikovanja služb oz. gradiva za posebne skupine uporabnikov, še zlasti za slepe in slabovidne, pa tudi za jezikovne manjšine, za tiste, ki ne morejo v knjižnice, bolne, stare, zapornike. Hkrati pa te knjižnice delujejo tudi za svoje lokalno ožje območje.

Dokaz dobro razvite pretočne mreže dokazuje medknjižnična izposoja. 82 % naročenih knjig pridobe iz lastne knjižnične mreže, 17 % iz znanstvenih knjižnic in 1 % iz tujine. Medknjižnično izposoja olajšuje računalniški sistem, ki vključujoč 180 knjižnic, povezuje 1100 terminalov. Vzajemni katalog zajema več kot 600.000 naslovov in statistični podatki kažejo, da večina splošnoizobraževalnih knjižnic najde več kot 90 %, nekatere tudi 95 % naslovov, ko želijo oblikovati lastne baze podatkov s prevzemom. Sicer pa uvajajo v računalniško obdelavo pluralizem namesto centralizma, malo zaradi kontrole obdelave, pa tudi zato, ker tržišče ponuja vedno nove izboljšave, ki jim nekatere lokalne skupnosti želijo slediti in jim finančno tudi lahko, s tem pa postanejo tudi preiskusni vzorec za sistem.

Cilj dela knjižnic je razširjanje znanja, izobrazbe in kulture s pomočjo brezplačno dostopnih knjig in ostalega knjižničnega gradiva za vse. Temeljno prepričanje, ki ga upoštevajo pri tem, da je knjižnica za vsako skupnost nujna javna ustanova, kjer vsak prebivalec najde zanj ustrezno informacijo, gradivo, ureničujejo z zagotavljanjem enakih možnosti za vse prebivalce.

Informiranje je obveza knjižnic, pri čemer morajo omogočati dostop do različnih infor-

macij, ki vključujejo tudi različnost pogledov na družbo, alternativne ideje, kritiko in kritičnost manjšin, opozicije. Kriteriji selekcije knjižničnega gradiva so le kvaliteta, vsebina oz. predmet obravnave in izčrpnost predstavitve, nikoli pa religiozni, moralni ali politični.

65 % odraslih uporablja splošnoizobraževalne knjižnice in praktično vsi otroci. (V Sloveniji je včlanjenih v knjižnice 15 % odraslih in 31 % mladine do 15. leta starosti.) S tem pa niso zadovoljni, zanima jih 35 % odraslih, ki knjižnice ne obiskujejo. Nobenega razloga ni, pravijo danski knjižničarji, da bi verjeli, da večina teh ljudi noče brati, da jih znanje, informacije in izkušnje, ki jih posredujejo knjige, ne zanimajo.

Iz tega izhodišča se je porodila skrb za ljudi, ki ne morejo brati, ne znajo brati ali slabo berejo. Zanje so organizirali tisk in distribucijo "govorečih knjig". Danes imajo že 24 % letne produkcije na kasetah in vsaka "govoreča knjiga" je dvakrat pogostejše izposojena od klasične tiskane knjige. To pa ni malo, še posebno če vemo, da danske splošnoizobraževalne knjižnice prikazujejo v mednarodnem merilu najvišjo izposoja na enega prebivalca.

Nekaj ključnih podatkov s primerjavo

	Danska	Slovenija
velikost	43.093 km ²	20.251 km ²
prebivalstvo	5,2 milijonov	2,2 milijona
upravne enote	250	62 (300?)
knjižna zaloga	32.478.586	5.131.427
AV gradivo	2.579.472	329.246
izposoja knj.gra.	84.164.508	11.273.88
izposoja na preb.	16,25	5,60

Dansko splošnoizobraževalno knjižnično mrežo sestavlja 250 občinskih knjižnic, 14 regionalnih. Navajajo 1075 knjižničnih oddelkov, enot in 71 bibliobusov. (Slovenija ima 60 osrednjih knjižnic, ki so razpre-

dle mrežo 833 izposojevalnih mest, od katerih je 385 izposojevališč 6. bibliobusov.) Tako dobro pretočno mrežo pomaga vzdrževati tudi centralna državna organizirana servisna služba za knjižnice, ki jo sestavljajo:

- centralno skladišče za splošnoizobraževalne knjižnice s približno 480.000 enotami knjižničnega gradiva;
- strokovna svetovalna služba pri ministru za kulturo, katere direktorat ni odgovoren le za zbiranje statističnih podatkov, njihovo analiziranje, ampak tudi za koordiniran strokoven razvoj knjižnic, pri čemer pa ga usmerjajo 4-letni načrti razvoja, ki jih sprejme država;
- razvojni projekti: delo z mediji, produkcija "govorečih knjig" za priseljence, računalniške delavnice za otroke, bibliobusna služba v delovnih organizacijah, izgradnja informacijskega sistema za gospodarstvo.

Prav izgradnja informacijskega sistema za gospodarstvo ima ta hip velik poudarek, saj dopolnjuje podobo knjižnice kot informacijskega središča lokalne skupnosti, v katerega so se že tudi doslej stekale vladne in lokalne upravne informacije in informacije ostalih državnih in lokalnih javnih služb.

Za zaključek Elisabeth Lylloff v svojem gradivu *The Danish Public Libraries* navaja najbolj aktualne teme, o katerih razpravljajo letos danski knjižničarji. Razpravljajo o vlogi regionalnih knjižnic, o vlogi knjižnice v elektronski družbi in kaj za knjižnice pomeni vstop Danske v združeno Evropo. Kam pa jih bo razpravljanje pripeljalo, pa nam morda predstavijo na naslednji razstavi.

Silva Novljan

LONDONSKI MEDNARODNI KNJIŽNI SEJEM IN KAMPANJA RADOSTNEGA BRANJA

Letošnji londonski mednarodni knjižni sejem je bil v veliki dvorani Olympia med 20. in 22. marcem. Spremljali so ga številni dogodki, seminarji, delavnice, nastopi, posvetovanja. Okrog 850 razstavljalcev je bilo zvečina iz Velike Britanije oziroma z anglosaksonskega jezikovno-kulturnega območja. Kljub temu si lahko našel tudi gradivo, ki ga vsaj dve splošnoizobraževalni knjižnici v Sloveniji lahko uvrstita med primarno domoznanstvo. Z znaki začetne eforije so izstopali založniki elektronskih publikacij, toda marsikdo je bil razočaran zaradi okorne ponudbe BBC in njenih multi-medijskih gradiv.

V množici dogodkov so 21. marca odprli seminar "S knjigami odkrivamo Evropo in drug drugega". Organizirala ga je Britanska knjižničarska zveza (LA), v sodelovanju z vodstvom sejma, Britansko federacijo knjižničnih lokalnih oblasti (FOLACL) in Evropskim birojem knjižničnih, informacijskih in dokumentacijskih združenj (EBLIDA), ob podpori Evropske skupnosti. Pomoč ES je razumljiva, saj je šlo za enega izmed številnih dogodkov v še vedno trajajoči enoletni kampanji radostnega branja, katere osnovni namen je opogumiti evropskega človeka, da ponovno odkrije bralne užitke in veselje do branja.

V pozdravnem in programsko-vsebinskem delu seminarja so nastopili znani strokovnjaki, kot so Ross Shimmon, predsednik EBLIDA, predsedujoči Derek Jones, častni sekretar FOLACL, Antonio Zapareto iz Španije, Rachel Van Riel, direktorica *Opening the Book*, konsultantske organizacije za knjižnice na področju promocije bralne kulture, Chris Meade, direktor priznane *Poetry Society*, Geoff Warren, direktor regijskega knjižničnega sistema

West Midlands, Horst Ernestus iz Wuppertala in drugi.

Posebno pozornost in odmevnost sta privabili razprava Rachel Van Riel o izkušnjah in tehnikah spodbujanja branja manj priljubljenih zvrsti, kot je pesništvo, in razprava Geoffa Warrena o projektu SEALS, s katerim naj bi otoško zaprtim Britancem odprli evropsko, zlasti francosko, nemško, špansko in italijansko izvirno knjigo in kulturo in pilotsko nakazali možne ukrepe, s katerimi naj bi nasploh izboljšali pretok evropskega leposlovja in s tem dostop do njega.

Čeprav je bil seminar uokvirjen v Evropsko skupnost, smo slišali tudi predlog o tem, kako naj bi tretja in/ali četrta jezikovna skupina izven ES, v katerih so predvsem majhni narodi, posredovali svojo knjižno produkcijo omenjenim štirim jezikovnim kulturam in posebej anglosaksonskemu svetu. Informacije o tem problemu, o svetovno priznanih avtorjih in delih, naj bi prav za ostale evropske narode koristno posredovala revija *European Bookseller* in tako pospešila intenzivnejšo večstransko učinkovito bralno-kulturno in vsesplošno komunikacijo v Evropi. V tem sklopu je Horst Ernestus dokaj dovtipno in kritično orisal razvoj "Bibliotheksdienst für Deutschland", izbor angleških knjig, namenjenih nemškim knjižnicam in podoben projekt "100 German Titles", ki jih je nedavno ponudil osrednji nemški knjižnični servis britanskim knjižnicam.

Ali vidimo v tem izziv slovenskim bibliotekarjem, prevajalcem, založnikom in ministru za kulturo, da ustvarijo podoben projekt za promocijo slovenskega leposlovja in druge literature v evropskem svetu?

LA je navzoče seznanila in jih povabila, da se 17. maja letos na sedežu LA v Londonu udeležijo prvega dogodka v seriji *New writing, new reading*. Delavnico tega dela novega izpopolnjevalnega programa bo vodila Rachel Van Riel.

Povezovalni in združevalni procesi v Evropi vključujejo tudi knjižnično informacijsko dejavnost. Na tej poti bosta Evropski svet in EBLIDA v maju organizirali delavnico o panevropskem forumu knjižničnih asociacij. Tudi o tem so nas seznanili na londonskem knjižničnem sejmu.

Rajko Slokar

RAZSTAVA V MARIBORSKI KNJIŽNICI

V okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje, in sicer našega rednega 6. srečanja Knjižničnega cikla, smo v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem iz Celja in Osrednjo knjižnico Celje, postavili zanimivo razstavo o Almi Karlin - svetovni popotnici in pisateljici (1889-1950). Pokrajinski muzej iz Celja nam je prijazno posodil zanimive eksponate, ki jih je Alma Karlin prinesla s svojih popotovanj, Osrednja knjižnica Celje pa nam je posodila knjižno gradivo. Po otvoritvi razstave, 1.3.1994, se je našim udeležencem Knjižničnega cikla, namenjenega starejšim odraslim, predstavilo še amatersko gledališče "Teharje" iz Celja, z dramtizacijo novele *Pod košatim očesom*.

Obe prireditvi sta bili izredno odmevni in obiskani. Vsem, ki so z nami sodelovali in nam omogočili izvedbo zanimive prireditve, se v imenu Mariborske knjižnice in imenu bralcev najtopleje zahvaljujem.

S tem prispevkom smo želeli opozoriti, kako je mogoče s prenosi razstav in ostalih oblik dejavnosti popestriti "knjižnično ponudbo", prav tako pa tudi publiko iz drugega okolja predstaviti zanimive teme.

Naše razstave redno prenašamo v Dom učencev Janez Hribar, prav tako pa tudi v

vse naše enote, predvsem v enote Vzajemne knjižnice ter društvene knjižnice.

Sodelovanje z drugimi knjižnicami in ustanovami na področju dejavnosti bomo poskušali še okrepiti, v letu 1994 pa načrtujemo še prenos naše razstave "Slovenske starosvetnosti : slovensko ljudsko slovstvo", katere otvoritev bo 17.3.1994 v Knjižnici Nova vas, v Osrednjo knjižnico Celje.

Dragana Lujč
Mariborska knjižnica

*****

OBVESTILA

*****

Kadrovske spremembe v NUK. Državni zbor Republike Slovenije je na svoji seji dne 18. marca 1994 imenoval **mag. Lenarta Šetinca** za ravnatelja Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Na novem delovnem mestu mu želimo veliko uspehov!

Popusti za člane Društva bibliotekarjev Ljubljana. Člani Društva bibliotekarjev bodo lahko kupovali knjige s popustom v knjigarnah **Cankarjeve založbe** s kartico društva, in sicer pod naslednjimi pogoji:

1. Člani društva bodo lahko kupovali v knjigarnah Cankarjeve založbe v Ljubljani, Slovenska cesta 37, Kongresni trg 8 in v Mariboru v Univerzitetni knjigarni, Gospejna 8.
2. Pri nakupu bodo člani društva morali obvezno pokazati kartico oz. izkaznico, da so res člani Društva bibliotekarjev.

3. Pri nakupu v knjigarnah Cankarjeve založbe bodo imeli člani Društva bibliotekarjev:

- 10% popust za nakup leposlovja
- 5% popust za nakup strokovne literature.

Popusta za nakup šolskih knjig ni.

DZS, D.D. - izobraževalno založništvo priznava članom Društva bibliotekarjev Ljubljana 10% za naročilo knjig pri njihovem založništvu in enak popust v Prešernovi knjigarni na Mestnem trgu 26 v Ljubljani.

Potrebujemo. Narodna in univerzitetna knjižnica potrebuje za svoj arhiv naslednje knjige:

JUG, Kement: Zbrani planinski spisi. - Ljubljana : Učiteljska tiskarna, 1936

KRIŽANOVSKA, V. J.: Nemeza : roma. - Trst, 1927

KRANJEC, Miško: Otroci, čigavi ste? - Ljubljana, 1964 (1965) (Sinji galeb ; 103)

FRANCIS, Dick: Lažna stava. - Ljubljana : Cankarjeva založba, 1983 (Zbirka Krimi ; 10)

FABINC, Ivo: Mednarodni ekonomski odnosi in mednarodna ekonomska ureditev. - Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1984 (2 zvezka)

BIANCHINI, Francesco: Vse o cvetju. - 3. ponatis. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1979

SUHEL, Peter: Operacijski ojačevalnik. - 3. spr. dop. izd. - Ljubljana : Fakulteta za elektrotehniko, 1979

GOSPOSTVO, vzgoja, analiza : zbornik tekstov Lacanove šole psihoanalize. - Ljubljana : Univerzum, 1983

ADAMIČ, Louis: Izbrana pisma L. Adamiča. - Ljubljana : Cankarjeva založba, 1981

Vse, ki imate katero od naštetih knjig in ste jo pripravljene podariti ali prodati Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, prosimo, da

se obrnete na ga. Valerijo Žagar, tel.: 1250-131
int. 43.

MORDA NISTE VEDELI...

Verjetno niste vedeli, da imajo bibliotekarji na Poljskem ob nakupu železniških vozovnic tudi do 50 % popusta. Seveda velja popust le za domačine.

Ivan Kanič

Prilogi Knjižničarskih novic. V tej številki Knjižničarskih novic objavljamo dve (kratki, a pomembni) prilogi, in sicer:

1. Prijavnico za referate za letošnje posvetovanje ZBDS
2. Prednaročilo za priročnik dipl.ing. Nade Čučnik-Majcen: Osnove varovanja in konservacije knjižničnega in arhivskega gradiva.

V KROŽENJE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE, 4(1994), št. 4. ISSN 0353 - 9237.

Izdala in razmnožila: NUK, Turjaška 1, Ljubljana.

Uredila: Jelka Kastelic. Naklada: 570 izvodov. Prejetih tekstov ne lektoriramo.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje Republike Slovenije št.23/179 - 92 z dne 16. 3. 1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

"KNJIŽNICE V ČASU SPREMEMB"

Spremembe so gibalno razvoja. Ustrezno prilagajanje spremembam je ena osnovnih življenjskih modrosti. Tudi knjižnice so se znašle v vrtincu, ko obstoječi, pogosto zastareli, sistemi več ne zadoščajo in ne ustrezajo, novih še ni ali šele nastajajo.

Kako se odzivamo na probleme obstoječe in nastajajoče zakonodaje, pravilnikov in normativov, zahtev in potreb po izobraževanju in novih vsebinah, reševanja kriznih situacij... na vse to bomo skušali odgovoriti na jesenskem strokovnem posvetovanju Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, ki bo v začetku oktobra na Bledu.

Pripravljalni odbor je pripravil za posvetovanje naslednje teze:

1. Vprašanja in problemi obstoječe in nastajajoče zakonodaje
  - Zakon o knjižničarstvu
  - Zakon o obveznem izvodu
  - Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih
  - Zakon o organiziranosti in financiranju na področju kulture
  - Zakon o univerzi
2. Standardi, normativi, pravilniki
  - normativi in standardi o delovanju posameznih tipov knjižnic
  - Pravilniki o napredovanju
  - etični kodeks
3. Izobraževanje in nova znanja
  - potrebe po novih oblikah in vsebinah
  - učni načrti
  - oblike izobraževanja
  - dopolnilno in permanentno izobraževanje
  - Pravilnik o podeljevanju nazivov v bibliotekarski stroki
4. Upiranje spremembam in zobu časa
  - varovanje in zaščita knjižničnih gradiv
  - retrospektivna konverzija katalogov
5. Financiranje na področju knjižničarstva
  - ustreznost financiranja
  - racionalna izraba virov
6. Vodenje in upravljanje knjižnic
  - upravljanje v kriznih situacijah
  - upravljanje kadrov
7. Smo na Vzhodu ali na Zahodu?
  - Zahodni programi pomoči Vzhodu
  - Vključevanje v mednarodne projekte

Vse, ki o tem razmišljate, vabimo k aktivni udeležbi z referatom. Rok za oddajo prijav referatov na priloženem obrazcu je **30. maj 1994**.

Celotno besedilo referata pošljite sekretariatu ZBDS v Ljubljani, Turjaška 1, najkasneje do **30. junija 1994**.

Pričakujemo, da bo večina besedil prispela na disketah.

Natančnejše podatke o posvetovanju bomo objavili v naslednjih številkah Knjižničarskih novic.

**Strokovno posvetovanje ZBDS
"KNJIŽNICE V ČASU SPREMEMB"
Bled, oktober 1994**

Naslov referata _____

_____

Avtor _____

Naslov delovne organizacije _____

_____

Tel. / Fax. _____

Ključne besede _____

_____

_____

Povzetek (do 25 vrstic)